

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 26.04.2018, sp. zn. Tpjn 301/2017, ECLI:CZ:NS:2018:TPJN.301.2017.1

Číslo: 2/2018

Právní věta:

I. I když je orgánům činným v trestním řízení známa adresa pobytu v cizině u obviněného, kterému byl již dříve doručen opis usnesení o zahájení trestního stíhání, nebo u osoby podezřelé ze spáchání trestného činu, ohledně které již bylo vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání, avšak opis tohoto usnesení nebyl této osobě doručen, může soudce rozhodující o návrhu státního zástupce vydat příkaz k zatčení podle § 69 odst. 1 tr. ř. nebo příkaz k zadržení podle § 76a tr. ř. a navazující evropský zatýkáací rozkaz podle § 190 písm. a) zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z. m. j. s.“), aniž by před tím byl využit institut právní pomoci podle § 39 a násl. z. m. j. s.

Tento výjimečný postup soudů lze uplatnit pouze při splnění níže uvedených podmínek a kritérií. U obviněného nebo u osoby podezřelé ze spáchání trestného činu musí existovat některý z důvodů vazby podle § 67 tr. ř. a z okolností případu musí dále vyplývat konkrétní skutečnosti prokazující, že by využití institutů právní pomoci podle § 39 a násl. z. m. j. s. mohlo ohrozit úspěšné provedení trestního řízení. Tak tomu bude zejména v případech, kdy by využití institutů právní pomoci mohlo iniciovat útěk či skrývání osoby, proti níž se řízení vede, dále v případech, pokud tato osoba zjevně činí opatření ve snaze zabránit doručení předvolání či opisu usnesení o zahájení trestního stíhání nebo činí kroky k zakrytí své trestné činnosti apod. Za odůvodněný případ reálného ohrožení úspěšného provedení trestního řízení je možno považovat i situaci, kdy je sice obviněný kontaktní na známé adrese v cizině, včetně toho, že převezme usnesení o zahájení trestního stíhání nebo předvolání k úkonu trestního řízení, které mu bylo doručeno, ovšem je buď zcela pasivní, nebo na výzvu k dostavení se k úkonu reaguje opakovaně pouze různými omluvami či žádostmi o provedení úkonu cestou právní pomoci, a je tak zřejmé, že i tímto způsobem může ohrozit úspěšné provedení trestního řízení.

II. Podmínku nemožnosti předvolání obviněného uvedenou v § 69 odst. 1 tr. ř. je nutno vykládat ve smyslu § 90 odst. 2 tr. ř., podle něhož obviněný může být předveden i bez předchozího předvolání, jestliže je to nutné k úspěšnému provedení trestního řízení, tedy nikoli jen z pohledu reálnosti doručení tohoto předvolání (adresa pobytu obviněného v cizině je známa), ale i z hlediska taktického, aby se předvolání realizované podle § 39 a násl. z. m. j. s. nestalo prostředkem varování a útěku obviněného.

Obdobně je nutno vykládat podmínky nemožnosti doručení opisu usnesení o zahájení trestního stíhání u osoby podezřelé ze spáchání trestného činu a nemožnosti předvolání této osoby uvedené v § 76a odst. 1 tr. ř. (§ 90 odst. 2 tr. ř. per analogiam) tak, aby se doručení opisu usnesení o zahájení trestního stíhání nebo předvolání realizované podle § 39 a násl. z. m. j. s. nestalo prostředkem varování a útěku osoby podezřelé ze spáchání trestného činu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.04.2018

Spisová značka: Tpjn 301/2017

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Evropský zatýkací rozkaz, Právní pomoc, Příkaz k zadržení, Příkaz k zatčení

Předpisy: § 190 písm. a) z. m. j. s.

§ 39 z. m. j. s.

§ 69 odst. 1 tr. ř.

§ 76a tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

1. Předseda trestního kolegia Nejvyššího soudu podle § 21 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudech a soudcích“), a čl. 12 odst. 1 písm. c) Jednacího řádu Nejvyššího soudu navrhl, aby trestní kolegium Nejvyššího soudu podle § 14 odst. 3 zákona o soudech a soudcích zaujalo stanovisko k řešení otázky, zda je v odůvodněných případech možno, i když je známa adresa obviněného nebo podezřelého v cizině, vydat podkladový příkaz k zatčení podle § 69 odst. 1 tr. ř. nebo příkaz k zadržení podle § 76a tr. ř. ve vztahu k evropskému zatýkacímu rozkazu podle § 190 písm. a) zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, aniž by před tím byl využit institut právní pomoci podle § 39 a násl. tohoto zákona.

2. Tento návrh učinil na základě podnětu nejvyššího státního zástupce JUDr. Pavla Zemana ze dne 2. 5. 2017, sp. zn. 1 SL 708/2017, podaného předsedovi Nejvyššího soudu, ve kterém nejvyšší státní zástupce uvedl, že Nejvyšší státní zastupitelství zjistilo rozdílnou rozhodovací praxi obecných soudů stran podmínek pro vydání evropského zatýkacího rozkazu podle § 190 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů a podkladového příkazu k zatčení podle § 69 odst. 1 tr. ř. nebo příkazu k zadržení podle § 76a tr. ř.

3. K vlastní problematice nejvyšší státní zástupce uvedl, že nejednotnost rozhodování obecných soudů spočívá v jejich rozdílném přístupu k otázce, zda je před návrhem na vydání podkladového příkazu k zatčení podle § 69 odst. 1 tr. ř. nebo příkazu k zadržení podle § 76a tr. ř. k evropskému zatýkacímu rozkazu podle § 190 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních třeba nejprve postupovat cestou právní pomoci ve smyslu § 39 a násl. zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, aby byly splněny podmínky pro jejich vydání. Úvaha o podání podnětu podle § 12 odst. 4 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, byla iniciována sdělením Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 3. 3. 2016, č. j. 4 Nt 15002/2016, že návrh státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze (č. j. 1 KZV 10/2016-61) na vydání příkazu k zatčení podle § 69 odst. 1 tr. ř. a evropského zatýkacího rozkazu podle § 190 písm. a) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních byl shledán nedůvodným. K telefonickému dotazu státní zástupkyně mělo být soudcem tohoto soudu sděleno, že je-li adresa obviněného známa, lze vše řešit cestou právní pomoci. Návrhu státní zástupkyně předcházely následující skutečnosti. Občan České republiky, trvale žijící ve Spolkové republice Německo, byl stíhán v České republice pro závažnou majetkovou trestnou činnost (v sazbě odnětí

svobody na pět až deset let). Před zahájením trestního stíhání byl opakovaně telefonicky kontaktován policejním orgánem za účelem dostavení se do České republiky k podání vysvětlení, účast vždy přislíbil, ale následně se z různých důvodů omluvil. Poté bylo dvakrát do Spolkové republiky Německo zasláno předvolání k podání vysvětlení, které si nevyzvedl. Prostřednictvím právní zástupkyně požádal, aby byl výslech proveden cestou právní pomoci, neboť do České republiky jezdí velmi zřídka. Z odposlechů telefonu bylo zjištěno, že do České republiky přestal jezdit, neboť se zde obával zadržení, a že kontaktoval svědky, se kterými konzultoval obsahy výpovědí. Po doručení usnesení o zahájení trestního stíhání obviněnému cestou právní pomoci podalo Městské státní zastupitelství v Praze návrh na vydání příkazu k zatčení a evropského zatýkácího rozkazu.

4. Za účelem ověření, zda nastíněný případ byl pouze ojedinělým excesem, nebo zda se státní zástupci s podobným přístupem soudů setkávají častěji, a tedy zda se jedná o systémový problém, vyžadující řešení, byla mezinárodním odborem Nejvyššího státního zastupitelství oslovena krajská státní zastupitelství s dotazem:

- zda jsou u nich a okresních státních zastupitelství v jejich obvodech podávány návrhy na vydání evropského zatýkácího rozkazu a podkladových příkazů k zatčení podle § 69 tr. ř. nebo příkazů k zadržení podle § 76a tr. ř. i v případech, kdy je adresa obviněného nebo podezřelého v jiném členském státě Evropské unie známa; a
- zda soudy návrhům uvedeným výše vyhovují, a pokud nikoli, z jakých důvodů.

5. Odpovědi krajských státních zastupitelství ukázaly, že kromě Městského státního zastupitelství v Praze se problém s nevydáním evropského zatýkácího rozkazu v obdobné situaci objevil jen v obvodu Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem. Nutno však podotknout, že Krajské státní zastupitelství v Českých Budějovicích uvedlo, že pokud by se v jejich obvodu vyskytl podobný případ jako případ uvedený u Městského státního zastupitelství v Praze, s největší pravděpodobností by byl výsledek stejný. V rámci Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem odmítl návrh státního zástupce na vydání evropského zatýkácího rozkazu s tím, že nebyl učiněn pokus o doručení usnesení obviněnému, ať už přímo anebo cestou dožádání o právní pomoc, Okresní soud v České Lípě, v řízení vedeném u Okresního státního zastupitelství v České Lípě pod sp. zn. 2 ZT 279/2013. Okresní soud v České Lípě vydal příkaz k zadržení podle § 76a tr. ř. ze dne 18. 9. 2014, sp. zn. 0 Nt 1553/2014, avšak evropský zatýkácí rozkaz, sp. zn. 0 Nt 15706/2015, vydal až dne 18. 8. 2015, tedy poté, co byl státním zástupcem podán druhý návrh na jeho vydání, v němž bylo zdůrazněno, že adresa obviněného je neúplná. Podobné případy pak byly Krajským státním zastupitelstvím v Ústí nad Labem zaregistrovány také v praxi Okresního státního zastupitelství v Ústí nad Labem (v roce 2015 a v červnu 2016). Z použité argumentace okresního soudu lze citovat: „... samotná skutečnost, že se obviněný zdržuje mimo území České republiky, neznamená, že by uprchl nebo se skrývá, když z obsahu spisu je zřejmé, že mimo území republiky se zdržoval i před zahájením trestního stíhání. Je právem každého občana české republiky zemi opustit, zdržovat se v jiné zemi, pouze je povinen vyrozumět orgány činné v trestním řízení o své doručovací adrese a účastnit se úkonů trestního řízení, kde je jeho účast nezbytná. Adresa obviněného je v současné době známa, na uvedenou adresu lze doručovat. Pokud obviněný odmítá k věci vypovídat, lze konstruovat, že to je právem každého obviněného, byť z vyjádření britské strany plyne, že obviněný tvrdí, že na skutek se vztahuje amnestie, což je vlastně jeho vyjádření k věci. Vzhledem k tomu, že jsem neshledal žádný důvod vazby, nemohl jsem Vaši žádosti vyhovět ...“ (viz přípis Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem ze dne 8. 11. 2016, č. j. 1 KZN 1024/2016-7, který nejvyšší státní zástupce připojil v příloze svého podnětu).

6. Rozdílně rozhodoval o návrhu státního zástupce na vydání příkazu k zadržení podle § 76a tr. ř. a evropského zatýkácího rozkazu Okresní soud v Děčíně, když ve věci vedené u Okresního státního zastupitelství v Děčíně pod sp. zn. 1 ZT 328/2011 vydal příkaz k zatčení ze dne 2. 7. 2015, č. j. 0 Nt

2104/2015-3, a následně evropský zatýkací rozkaz ze dne 23. 7. 2015, sp. zn. 0 Nt 2105/2015, aniž vyžadoval předchozí doručování písemnosti na známou adresu obviněného nebo osoby podezřelé v cizině. S vyhověním návrhu na vydání evropského zatýkacího rozkazu i přes to, že byl v dané věci známý údaj o adrese pobytu obviněného nebo podezřelého v cizině, se v rámci své rozhodovací činnosti, podle přípisů zaslaných Nejvyššímu státnímu zastupitelství, jmenovitě setkala Krajské státní zastupitelství v Ostravě, Krajské státní zastupitelství v Praze, Krajské státní zastupitelství v Brně a Krajské státní zastupitelství v Hradci Králové.

7. Nejvyšší státní zástupce uvedl, že je zřejmé, že rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 8 nebylo pouze ojedinělým excesem. I když se zatím nejedná o rozsáhlý problém, riziko, že podmínka nemožnosti předvolání obviněného nebo osoby podezřelé uvedená v § 69 odst. 1 a v § 76a odst. 1 tr. ř. bude v případě, že se obviněný nebo osoba podezřelá nachází na známé adrese v jiném členském státě Evropské unie, vykládána tak, že je nejprve třeba postupovat cestou právní pomoci, a proto nejsou splněny podmínky pro vydání podkladového příkazu k zatčení podle § 69 tr. ř. nebo příkazu k zadržení podle § 76a tr. ř. a tím pádem ani evropského zatýkacího rozkazu, nelze podle našeho názoru podceňovat a je třeba k dané problematice zaujmout jednoznačné stanovisko.

8. K předmětné problematice pak nejvyšší státní zástupce sdělil stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „NSZ“), které má za to, že nelze přisvědčit závěru, že v případě, že se obviněný nebo osoba podezřelá nachází na známé adrese v jiném členském státě Evropské unie, třeba i po dlouhou dobu, je nutné obviněného nebo osobu podezřelou předvolat do České republiky k výslechu cestou právní pomoci nebo požádat jiný členský stát Evropské unie o právní pomoc, spočívající v jeho výslechu, a teprve v případě, kdy takový pokus selže, je splněna podmínka v § 69 odst. 1 nebo § 76a odst. 1 tr. ř., že obviněného nebo osobu podezřelou nelze předvolat. V některých případech naopak takový pokus o předvolání nebo výslech obviněného nebo osoby podezřelé cestou právní pomoci může naopak vést ke zmaření úspěšného provedení trestního řízení, protože obviněný nebo osoba podezřelá budou tímto způsobem varováni a mohou uprchnout. Podmínku nemožnosti předvolání obviněného nebo osoby podezřelé v § 69 odst. 1 a § 76a odst. 1 tr. ř. je proto podle názoru NSZ nutné vykládat ve světle § 90 odst. 2 tr. ř., podle něhož obviněný může být předveden i bez předchozího předvolání, jestliže je to nutné k úspěšnému provedení trestního řízení, zejména (tedy nikoli pouze tehdy) když se skrývá nebo nemá stálé bydliště. V případě, že je tedy pro úspěšné provedení trestního řízení vhodnější obviněného nebo osobu podezřelou z jiného členského státu Evropské unie nepředvolávat a rovnou ji zajistit, je potom nutné postupovat prostřednictvím vydání podkladového příkazu k zatčení podle § 69 tr. ř. nebo příkazu k zadržení podle § 76a tr. ř. a evropského zatýkacího rozkazu, neboť předvést osobu z jiného členského státu Evropské unie jinak nelze.

9. K tomu NSZ podotklo, že předvolání osoby z jiného členského státu Evropské unie je v podstatě pouhou prosbou o dostavení se, protože dostavení se osoby na předvolání z ciziny je vždy dobrovolné a nelze je vynucovat. Tím spíše pak může být vhodnější obviněného z ciziny nepředvolávat (a v podstatě vyzývat k útěku) a namísto toho rovnou vydat podkladový příkaz k zatčení podle § 69 tr. ř. nebo příkaz k zadržení podle § 76a tr. ř. a evropský zatýkací rozkaz.

10. NSZ dále uvedlo, že Rámcové rozhodnutí Rady č. 2002/584/SVV ze dne 13. 6. 2002, o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, nestanovuje prioritu právní pomoci před předáním na základě evropského zatýkacího rozkazu. Naopak podle rozsudku Soudního dvora EU ze dne 29. 1. 2013 ve věci C-396111 - Ciprian Vasil Raduov „musí být [rozhodnutí Rady 2002/584/SVV] vykládáno v tom smyslu, že vykonávající justiční orgány nemohou odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu vydaného za účelem trestního stíhání z důvodu, že vyžádaná osoba nebyla v členském státě, který vydal evropský zatýkací rozkaz, před jeho vydáním vyslechnuta“, „přičemž povinnost vyslechnout vyžádanou osobu před vydáním evropského zatýkacího rozkazu by [podle Soudního dvora EU] nutně ohrozila samotný systém předávání stanovený zmíněným

rámčovém rozhodnutím, a tím i vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, neboť evropský zatýkácí rozkaz musí mít, zejména za účelem zabránění útěku vyžádané osoby, určitý účinek překvapení“ (viz odst. 40 odůvodnění rozsudku). Ve smyslu citovaného rozsudku je třeba vykládat nejen vnitrostátní prováděcí úpravu k Rámcovému rozhodnutí č. 2002/584/SVV, tedy zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ale celý právní řád, tedy i § 69 odst. 1 a § 76a odst. 1 tr. ř., a tím zajistit, že účinnost evropského zatýkácího rozkazu nebude oslabována. Soudní dvůr EU totiž v rámci své rozhodovací činnosti dovedl, že rámcová rozhodnutí mají tzv. nepřímý účinek, který spočívá v tom, že vnitrostátní orgány jsou povinny vzít v úvahu všechna pravidla vnitrostátního práva a vykládat vnitrostátní právo eurokonformně, tj. v co největším možném rozsahu ve světle znění a účelu rámcového rozhodnutí; eurokonformní výklad však nemůže být základem pro výklad vnitrostátního práva contra legem [viz rozsudek Soudního dvora EU (velký senát) ze dne 16. 6. 2005 ve věci C 105/03 - Maria Pupino a rozsudek Soudního dvora EU (velkého senátu) ze dne 5. 9. 2012 ve věci C-42/11 - Joao Pedro Lopes Da Silva Jorge].

11. Na podporu svého stanoviska dále NSZ uvedlo, že tezi o přednosti právní pomoci před vyžádáním obviněného z ciziny, resp. vydáním evropského zatýkácího rozkazu a podkladového příkazu k zatčení nebo příkazu k zadržení (v situaci, kdy byla adresa pobytu obviněného v cizině známa) nepřijal Ústavní soud v usnesení ze dne 14. 11. 2012, sp. zn. [II. ÚS 3929/12](#), kde mimo jiné uvedl: „V posuzovaném případě nelze dospět k závěru o tom, že by Městský soud v Praze chyboval, pakliže navzdory stěžovatelově žádosti o pořádání videokonference přistoupil k vydání napadených příkazů k zatčení. Stěžovatelův odkaz na ustanovení § 202 odst. 1 tr. ř. není případný, neboť přítomností se zde rozumí osobní účast obviněného, nikoli distanční účast na hlavním líčení. Nadto ze samotné skutečnosti, že stěžovatel jako obviněný s orgány činnými v trestním řízení na dálku komunikuje, nikterak neanticipuje závěr o absenci obav zmíněných v § 67 tr. ř. To, zda jsou v konkrétním případě splněny podmínky pro vzetí do vazby, je třeba vždy vyhodnocovat v kontextu širšího okruhu okolností.“

12. Zmíněnou tezi nepodporuje ani praxe obecných soudů, které rozhodují „v opačném směru“ o evropských zatýkácích rozkazech vydaných jinými členskými státy Evropské unie. Kupříkladu Vrchní soud v Praze ve svém usnesení ze dne 8. 1. 2013, sp. zn. 14 To 203/2012, uvedl: „Jako nedůvodnou musel Vrchní soud odmítnout především námitku, že řízení o předání vyžádaného probíhalo předčasně, neboť vyžádaný nebyl žádným z orgánů činných v trestním řízení ve Spolkové republice Německo (dále jen SRN) kontaktován v tom směru, že by se měl dostavit na území SRN a tam vypovídat ve věci podezření ze spáchání skutků, které jsou popsány v evropském zatýkáčím rozkazu, a jeho osobní svoboda byla omezena na základě jejich požadavku, který orgány činné v trestním řízení v České republice bezvýhradně akceptovaly. K tomu je třeba uvést, že podmínkou vydání evropského zatýkácího rozkazu není v žádném případě předchozí, ať již úspěšné či neúspěšné, předvolání vyžadované osoby ze strany orgánů činných v trestním řízení vyžadujícího státu. Evropský zatýkácí rozkaz totiž může justiční orgán vyžadujícího státu vydat vždy v těch případech, kdy se dotyčná osoba zdržuje v jiném členském státě (předávající stát), samozřejmě za podmínky, že je třeba vyžádat její předání za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím svobody (viz § 404 odst. 2 tr. ř.). V tomto směru je možno odkázat i na definici evropského zatýkácího rozkazu v ustanovení čl. 1 odst. 1 Rámcového rozhodnutí Rady ze dne 13. 6. 2002, o evropském zatýkáčím rozkazu (2002/584/SVV), podle níž evropský zatýkácí rozkaz je soudní rozhodnutí, které vydal některý členský stát proto, aby jiný členský stát zatkl a předal vyžádanou osobu za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojené s odnětím svobody. Je třeba dodat i to, že předávající stát je povinen evropský zatýkácí rozkaz vykonat, pokud nejsou dány taxativně stanovené překážky či důvody, které by předání bránily.“

13. Trestní kolegium Nejvyššího soudu si před zaujetím stanoviska vyžádalo podle § 21 odst. 3

zákonu o soudech a soudcích vyjádření od Ministerstva spravedlnosti České republiky, Ministerstva vnitra České republiky, Nejvyššího státního zastupitelství, předsedů vrchních a krajských soudů, právnických fakult v Praze, v Brně, v Plzni a v Olomouci, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky, České advokátní komory a Veřejného ochránce práv.

14. Z oslovených připomínkových míst se k návrhu stanoviska vyjádřili: Krajský soud v Ústí nad Labem, Krajský soud v Hradci Králové, Vrchní soud v Praze, Nejvyšší státní zastupitelství, Ministerstvo spravedlnosti, Institut pro kriminologii a sociální prevenci a Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Všechna tato připomínková místa se k návrhu stanoviska vyjádřila v kladném smyslu bez zásadních připomínek, přičemž stanovisko je těmito místy považováno za logické a fakticky řešící danou problematiku a tak přispěje ke sjednocení soudní praxe. Stejně tak tato připomínková místa považují za správné i odůvodnění stanoviska, které je podle jejich názoru přesvědčivé a srozumitelné. Některá z připomínkových míst navrhla určité formulační úpravy v právní větě stanoviska.

15. Poté, po zvážení vyjádření výše uvedených připomínkových míst a v nich uvedených argumentů, zaujalo trestní kolegium Nejvyššího soudu shora uvedené stanovisko.

16. Zákonná právní úprava institutu evropského zatýkacího rozkazu je obsažena v ustanoveních § 190 a následujících zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z. m. j. s.“) a je implementací Rámcového rozhodnutí Rady Evropské unie č. 2002/584/SVV ze dne 13. 6. 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy do českého právního řádu. Úprava vyžadování právní pomoci v cizím státu je obsažena v ustanoveních § 39 a následujících z. m. j. s. Úprava příkazu k zatčení a příkazu k zadržení je obsažena v § 69 a § 76a tr. ř.

17. Podle § 190 písm. a) z. m. j. s. se evropským zatýkacím rozkazem rozumí rozhodnutí soudu České republiky vydané za účelem zatčení a předání osoby z jiného členského státu do České republiky k trestnímu stíhání nebo k výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody.

Podle § 192 z. m. j. s. soudem příslušným k postupu podle tohoto dílu je soud, který vede trestní řízení, a v přípravném řízení soud příslušný podle § 26 tr. ř., pokud není dále stanoveno jinak.

Podle § 193 odst. 1 z. m. j. s., byl-li vydán příkaz k zadržení, příkaz k zatčení nebo příkaz k dodání do výkonu trestu nebo byly-li učiněny soudem úkony směřující k dodání osoby do výkonu ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody a nepodařilo-li se ji ve lhůtě 6 měsíců od vydání příkazu nebo provedení uvedených úkonů zadržet, zatknout, nebo dodat do výkonu takového trestu nebo ochranného opatření, předseda senátu vydá bez zbytečného odkladu evropský zatýkací rozkaz; v přípravném řízení tak učiní soudce na návrh státního zástupce, který jej podá bez zbytečného odkladu po uplynutí téže lhůty. Lze-li důvodně předpokládat, že se osoba, o jejíž předání jde, zdržuje v jiném členském státu, je možné evropský zatýkací rozkaz vydat i před uplynutím lhůty 6 měsíců.

Podle § 196 z. m. j. s. se na postup po předání osoby přiměřeně užije ustanovení § 83.

Podle § 83 odst. 1 z. m. j. s. osobu, kterou cizí stát vydal, převezme Policie České republiky. Jde-li o vydání k trestnímu stíhání, Policie České republiky ji bez odkladu dodá soudu za účelem postupu podle § 69 odst. 6 věty první, čtvrté a páté a odst. 7 tr. ř., byl-li vydán příkaz k zatčení, nebo policejnímu orgánu za účelem postupu podle § 76a odst. 4 a 5 tr. ř., byl-li vydán příkaz k zadržení. Jestliže je osoba vydávána k trestnímu stíhání na základě žádostí podle § 79 odst. 1 podaných více soudy, určí ministerstvo po vyjádření dotčených soudů, kterému orgánu má být dodána. Jde-li o

vydání k výkonu trestu nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody, Policie České republiky bez odkladu dodá osobu nejbližší věznicí nebo zařízení pro výkon ochranného opatření.

Podle § 39 z. m. j. s. vyžádat právní pomoc v cizím státu lze po zahájení úkonů trestního řízení a pro účely tohoto řízení.

Podle § 40 odst. 1 z. m. j. s. vyžádání právní pomoci v cizím státu je možné pouze na základě žádosti státního zástupce a po podání obžaloby na základě žádosti soudu. To nevyklučuje, aby státní zástupce z vlastního podnětu vyžádal právní pomoc i po podání obžaloby, jde-li o opatření důkazu, který potřebuje k zastupování obžaloby v řízení před soudem. Žádost o právní pomoc předloží státní zástupce Nejvyššímu státnímu zastupitelství, soud ministerstvu.

Podle § 43 odst. 1 z. m. j. s. justiční orgán doručuje písemnost v trestním řízení adresátovi v cizím státu na základě žádosti o právní pomoc.

Podle § 43 odst. 2 z. m. j. s. doručení písemnosti v trestním řízení na žádost justičního orgánu cizozemským orgánem je účinné, pokud bylo provedeno v souladu s právním řádem dotčeného cizího státu nebo v souladu s právním řádem České republiky.

Podle § 43 odst. 3 z. m. j. s., umožňuje-li to mezinárodní smlouva nebo tento zákon, může justiční orgán doručit písemnost v trestním řízení adresátovi v cizím státu přímo prostřednictvím provozovatele poštovních služeb.

Podle § 43 odst. 4 z. m. j. s., nebrání-li tomu předpisy cizího státu, na jehož území je zapotřebí doručit písemnost, může justiční orgán doručit písemnost adresátovi na území tohoto státu přímo prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. Na žádost justičního orgánu ověří ústřední orgán, zda doručení nebrání předpisy cizího státu, na jehož území má být doručeno, a způsob, jakým se takové doručení v cizím státu provádí.

Podle § 43 odst. 5 z. m. j. s. doručovaná písemnost nesmí obsahovat pohružku donucením.

Podle § 44 odst. 1 z. m. j. s., pokud je v trestním řízení vedeném v České republice potřebná přítomnost osoby, která se zdržuje v cizím státu, doručí jí justiční orgán předvolání postupem podle tohoto dílu. Přítomnost této osoby v České republice nelze vynucovat hrozbou použití donucovacích prostředků nebo sankce.

Podle § 69 odst. 1 tr. ř., jestliže je dán některý z důvodů vazby (§67) a obviněného nelze předvolat, předvést nebo zadržet a zajistit tak jeho přítomnost u výslechu, vydá v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce a v řízení před soudem předseda senátu příkaz, aby byl obviněný zatčen.

Podle § 76a odst. 1 tr. ř., je-li dán některý z důvodů vazby a nelze-li osobě podezřelé ze spáchání trestného činu doručit opis usnesení o zahájení trestního stíhání a takovou osobu nelze předvolat, předvést nebo bez odkladu zadržet, vydá soudce na návrh státního zástupce příkaz k jejímu zadržení.

Podle § 76a odst. 4 tr. ř. policejní orgán, který podezřelou osobu na základě příkazu zadržel, je povinen jí neprodleně doručit opis usnesení o zahájení trestního stíhání, vyslechnout ji a s protokolem o jejím výslechu a dalším důkazním materiálem předat státnímu zástupci tak, aby státní zástupce mohl případně podat návrh na její vzetí do vazby do 48 hodin od zadržení; jinak musí být taková osoba propuštěna na svobodu.

Podle § 90 odst. 2 tr. ř. může být obviněný předveden i bez předchozího předvolání, jestliže je to nutné k úspěšnému provedení trestního řízení, zejména když se skrývá nebo nemá stálé bydliště.

Podle § 62 odst. 1 tr. ř., nebyla-li písemnost doručena při úkonu trestního řízení, doručuje ji orgán činný v trestním řízení do datové schránky. Není-li možné doručit písemnost tímto způsobem, doručuje ji orgán činný v trestním řízení sám nebo prostřednictvím provozovatele poštovních služeb (dále jen „pošta“) a v případě, že by takové doručení nebylo úspěšné, i prostřednictvím orgánu obce. Doručují-li písemnost soud nebo státní zastupitelství samy, činí tak svými doručovateli nebo orgány justiční stráže. Nelze-li takto písemnost doručit, doručí se prostřednictvím příslušného policejního orgánu. V případech stanovených zvláštními předpisy doručuje orgán činný v trestním řízení prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti nebo jiného stanoveného orgánu.

Podle § 160 odst. 2 tr. ř. opis usnesení o zahájení trestního stíhání je třeba doručit obviněnému nejpozději na počátku prvního výslechu a do 48 hodin státnímu zástupci a obhájci; u obhájce počíná lhůta k doručení běžet od jeho zvolení nebo ustanovení. Opis usnesení o zahájení trestního stíhání musí být doručen též poškozenému, pokud jsou jeho pobyt nebo sídlo známe a jestliže o to výslovně požádá. Opis usnesení o zahájení trestního stíhání advokáta je třeba bez odkladu doručit též ministru spravedlnosti a předsedovi Komory. Opis usnesení o zahájení trestního stíhání příslušníka Policie České republiky, příslušníka Vězeňské služby České republiky anebo celníka nebo zaměstnance České republiky, zařazeného k výkonu práce v Policii České republiky, Vězeňské službě České republiky anebo v Celní správě České republiky doručí Generální inspekce bezpečnostních sborů též řediteli příslušného bezpečnostního sboru.

18. Institut evropského zatýkacího rozkazu (dále jen „EZR“) je upraven v § 190 a následujících z. m. j. s. Tímto rozkazem je jednak rozhodnutí soudu České republiky vydané za účelem zatčení a předání osoby z jiného členského státu do České republiky k trestnímu stíhání nebo k výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody, jednak rozhodnutí justičního orgánu jiného členského státu vydané za účelem zatčení a předání osoby do tohoto členského státu k trestnímu stíhání nebo k výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody. EZR se vydává na stanoveném formuláři a obsahuje náležitosti v něm uvedené. Lze jej vydat pro skutek, za který lze uložit nepodmíněný trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 1 rok nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody s nejvyšší délkou trvání nejméně 1 rok, nebo má-li být vykonán nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody v délce nejméně 4 měsíce. EZR se nevydává, je-li dána některá z překážek uvedených v § 79 odst. 2 písm. a), c) nebo d) z. m. j. s. (lze-li předpokládat uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody kratšího než 4 měsíce nebo pouze jiného než nepodmíněného trestu odnětí svobody, vydáním osoby, o jejíž vyžádání jde, by vznikly České republice náklady nebo důsledky zjevně nepřiměřené veřejnému zájmu na trestním stíhání nebo výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody, vydáním by byla osobě, o jejíž vyžádání jde, způsobena újma zjevně nepřiměřená významu trestního řízení nebo následkům trestného činu, zejména s ohledem na její věk, zdravotní stav nebo rodinné poměry).

19. Předpokladem pro vydání EZR je předcházející vydání tzv. „podkladových“ rozhodnutí – příkazu k zadržení, příkazu k zatčení nebo příkazu k dodání do výkonu trestu, nebo učinění (soudem) úkonů směřujících k dodání osoby do výkonu ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody, přičemž ve lhůtě 6 měsíců od vydání těchto příkazů nebo provedení uvedených úkonů se předmětnou osobu nepodaří zadržet, zatknout, nebo dodat do výkonu takového trestu nebo ochranného opatření. EZR vydává v řízení před soudem předseda senátu a v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce. Lze-li důvodně předpokládat, že se osoba, o jejíž předání jde, zdržuje v jiném členském státu, je možné evropský zatýkací rozkaz vydat i před uplynutím lhůty 6 měsíců. V přípravném řízení soud vyrozumí státního zástupce o způsobu vyřízení jeho návrhu. Pokud návrhu nevyhoví, uvede současně důvody, pro které tak učinil.

20. Jak bylo uvedeno, tak mezi tzv. „podkladová“ rozhodnutí patří mimo jiné příkaz k zatčení a příkaz

k zadržení. Tyto příkazy se řadí mezi tzv. zajišťovací úkony, jejichž účelem je zajistit přítomnost osoby, proti níž se řízení vede, pro účely trestního řízení. Příkaz k zatčení je upraven v § 69 tr. ř. Tento příkaz vydává v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce a v řízení před soudem předseda senátu, a to tehdy, je-li dán některý z důvodů vazby (§ 67 tr. ř.) a obviněného nelze předvolat, předvést nebo zadržet a zajistit tak jeho přítomnost u výslechu. Příkaz k zatčení musí vedle údajů zajišťujících, že obviněný nebude zaměněn s jinou osobou, obsahovat stručný popis skutku, pro nějž je obviněný stíhán, označení trestného činu, který se v tomto skutku spatřuje, a přesný popis důvodů, pro které se příkaz k zatčení vydává.

21. Příkaz k zadržení je upraven v § 76a tr. ř. Jde o nový institut účinný od 1. 1. 2014, zařazený do trestního řádu v souvislosti s přijetím z. m. j. s., kdy bylo potřeba reagovat na nové trendy v oblasti mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech a na rozdíl od obviněného, kde podle stávající právní úpravy bylo možno vydat příkaz k zatčení (viz výše), nebyl podobný institut upraven u osoby důvodně podezřelé ze spáchání trestného činu, u které již policejní orgán hodlal rozhodnout podle § 160 odst. 1 tr. ř. o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného. Příkaz k zadržení vydává soudce na návrh státního zástupce, je-li dán některý z důvodů vazby a nelze-li osobě podezřelé ze spáchání trestného činu doručit opis usnesení o zahájení trestního stíhání a takovou osobu nelze předvolat, předvést nebo bez odkladu zadržet. Příkaz k zadržení musí vedle údajů zajišťujících, že osoba, jež má být zadržena, nebude zaměněna s jinou osobou, obsahovat přesný popis důvodů, pro které se vydává. Připojí se k němu opis usnesení o zahájení trestního stíhání. Policejní orgán, který podezřelou osobu na základě příkazu zadržel, je povinen jí neprodleně doručit opis usnesení o zahájení trestního stíhání, vyslechnout ji a s protokolem o jejím výslechu a dalším důkazním materiálem předat státnímu zástupci tak, aby státní zástupce mohl případně podat návrh na její vzetí do vazby do 48 hodin od zadržení; jinak musí být taková osoba propuštěna na svobodu.

22. Mezi předpoklady vydání příkazu k zatčení a příkazu k zadržení patří předně existence minimálně jednoho z důvodů vazby uvedených v § 67 tr. ř. Dále je to nemožnost obviněného předvolat, předvést nebo zadržet a zajistit tak jeho přítomnost u výslechu a u osoby podezřelé pak nemožnost tuto osobu předvolat, předvést nebo bez odkladu zadržet. U osoby podezřelé je rovněž předpokladem nemožnost doručit jí opis usnesení o zahájení trestního stíhání. Pokud je toto stanovisko řešeno pouze ve vztahu k osobám zdržujícím se prokazatelně v jiném členském státu Evropské unie a nikoli v České republice, tak podmínky nemožnosti předvedení či zadržení (resp. bezodkladného zadržení) jsou zcela zjevně naplněny. Spornými pak zůstávají podmínky nemožnosti předvolání těchto osob a nemožnosti osobám podezřelým doručit opis usnesení o zahájení trestního stíhání, a to právě ve vztahu k institutu právní pomoci podle § 39 a následujících z. m. j. s., což vyplývá ze zjištěné rozdílné rozhodovací praxe soudů a je důvodem podání podnětu NSZ k přijetí tohoto stanoviska.

23. Nejvyšší soud uvádí, že lze přisvědčit názoru NSZ, že Rámcové rozhodnutí Rady Evropské unie č. 2002/584/SVV ze dne 13. 6. 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy nestanovuje prioritu právní pomoci před předáním na základě evropského zatýkacího rozkazu a že tedy v případě, že se obviněný nebo osoba podezřelá nachází na známé adrese v jiném členském státě Evropské unie, třeba i po dlouhou dobu, není nutné obviněného nebo osobu podezřelou předvolat do České republiky k výslechu cestou právní pomoci nebo požádat jiný členský stát Evropské unie o právní pomoc, spočívající v jeho výslechu a nelze tedy souhlasit s názorem některých soudů, které nevyhověly v tomto směru návrhům státních zástupců, že teprve v případě, kdy takový pokus selže, bude splněna podmínka v § 69 odst. 1 nebo § 76a odst. 1 tr. ř., že obviněného nebo osobu podezřelou nelze předvolat. Tedy takovou prioritu nemůže stanovit a nestanovuje ani náš právní řád, který toto rámcové rozhodnutí implementoval.

24. Je zřejmé, že v případech, ve kterých budou tyto skutečnosti zjevně vyplývat ze spisového materiálu, zejména skutečnosti týkající se osoby obviněného či osoby podezřelé, může pokus o

předvolání nebo výslech těchto osob cestou právní pomoci vést ke zmaření úspěšného provedení trestního řízení, protože obviněný nebo osoba podezřelá budou tímto způsobem varováni a mohou uprchnout. Nejvyšší soud dává za pravdu výkladu NSZ v tom směru, že podmínku nemožnosti předvolání obviněného nebo osoby podezřelé v § 69 odst. 1 a § 76a odst. 1 tr. ř. je nutné vykládat ve světle § 90 odst. 2 tr. ř., podle něhož obviněný může být předveden i bez předchozího předvolání, jestliže je to nutné k úspěšnému provedení trestního řízení, zejména (tedy nikoli pouze tehdy) když se skrývá nebo nemá stálé bydliště. V případě, že je tedy pro úspěšné provedení trestního řízení vhodnější obviněného nebo osobu podezřelou z jiného členského státu Evropské unie nepředvolávat a rovnou ji zajistit, je potom nutné postupovat prostřednictvím vydání podkladového příkazu k zatčení podle § 69 tr. ř. nebo příkazu k zadržení podle § 76a tr. ř. a evropského zatýkacího rozkazu, neboť předvést osobu z jiného členského státu Evropské unie jinak nelze. Obdobně viz komentář k trestnímu řádu k § 90 odst. 2 (DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. Trestní řád. Komentář I. díl Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2017 s. 884): „Podmínkou předvedení je sice předchozí předvolání, ale v praxi se mohou vyskytnout případy, kdy předvolání není z objektivních důvodů, které jsou shrnuty pod požadavek 'je to nutné k úspěšnému provedení trestního řízení', možné. Zákon fakultativně a demonstrativním výčtem uvádí příklady, že se obviněný skrývá nebo nemá stálé bydliště. Znamená to, že mohou existovat i jiné situace, které lze postavit na roveň uvedeným příkladům. Půjde zpravidla o případy, kdy obviněný zjevně činí opatření ve snaze zabránit doručení předvolání, atd.“

25. Ačkoli se ustanovení § 90 odst. 2 tr. ř. vztahuje k osobě obviněného, je v případě vydání příkazu k zadržení podle § 76a odst. 1 tr. ř. možné analogicky použít toto ustanovení i na osobu podezřelou ze spáchání trestného činu, když usnesení o zahájení trestního stíhání této osoby již bylo policejním orgánem vydáno a jeho opis bude této osobě doručen bezprostředně po jejím dodání policejnímu orgánu, čímž se změní její procesní postavení na obviněného.

26. Ve shodě s názorem NSZ Nejvyšší soud uvádí, že předvolání osoby z jiného členského státu Evropské unie je v podstatě „pouhou prosbou“ o dostavení se, protože dostavení se osoby na předvolání z ciziny je vždy dobrovolné a nelze je vynucovat. Proto (jak bylo již uvedeno) může být v odůvodněných případech z důvodu úspěšného provedení trestního řízení vhodnější obviněného z ciziny nepředvolávat a namísto toho rovnou vydat podkladový příkaz k zatčení podle § 69 tr. ř. nebo příkaz k zadržení podle § 76a tr. ř. a následný evropský zatýkací rozkaz.

27. Nejvyšší soud tedy k podmínce nemožnosti předvolání obviněného nebo osoby podezřelé uzavírá, že tuto lze považovat za naplněnou v případech, kdy by zcela reálně, na podkladě dosud zjištěných skutečností vyplývajících ze spisového materiálu, hrozilo, že využitím institutů právní pomoci podle § 39 a násl. z. m. j. s., by mohlo dojít k útěku obviněného či osoby podezřelé a tím ke znemožnění úspěšného provedení trestního řízení. Jde tedy o nemožnost nikoli fyzickou, ale dá se říci o nemožnost taktickou. Tato nemožnost tak musí být posuzována v kontextu s kritériem úspěšnosti trestního řízení a instituty právní pomoci podle § 39 a násl. z. m. j. s. musí být posuzovány v těchto případech v optice takové, aby se nestaly prostředkem varování a případného útěku obviněného či podezřelého. Nejvyšší soud však na druhou stranu důrazně upozorňuje na nezbytnost dodržení všech zákonných podmínek pro vydání příkazu k zatčení podle § 69 tr. ř. nebo příkazu k zadržení podle § 76a tr. ř., zejména tedy na nutnou reálnou existenci vazebních důvodů, které soudy musí před vydáním těchto institutů důsledně zkoumat. Stejně tak musí důsledně prověřit, zda existují reálně podložené obavy, že by využití institutů právní pomoci podle § 39 a násl. z. m. j. s. mohlo vést k útěku obviněného nebo osoby podezřelé, aby se nevyužití těchto institutů nestalo jakýmsi běžným pravidlem, ale bylo spíše výjimečné - za splnění výše uvedených kritérií.

28. Pokud jde o poslední sporné kritérium - podmínka nemožnosti doručit osobě podezřelé ze spáchání trestného činu opis usnesení o zahájení trestního stíhání, tak je nutno logickým výkladem dospět ke stejnému závěru jako v případě podmínky nemožnosti předvolání osoby podezřelé. Existují-li tedy reálně podložené obavy, že by využití institutů právní pomoci podle § 39 a násl. z. m. j. s.

mohlo vést k útěku osoby podezřelé a z tohoto důvodu není tato osoba cestou právní pomoci předvolávána, tak logicky nebude osobě podezřelé touto cestou doručován opis usnesení o zahájení trestního stíhání, neboť by úspěšné doručení mohlo vést ke stejným důsledkům, tedy k útěku této osoby. Za určité pomocné kritérium lze v tomto případě považovat také platnou právní úpravu doručování v trestním řízení, kdy § 62 odst. 1 tr. ř. preferuje doručování písemnosti při úkonu trestního řízení, tedy při výslechu obviněného (viz také § 160 odst. 2, věta první tr. ř.), nebo osoby podezřelé (byť samozřejmě ne vždy lze písemnost takto doručovat), když opis usnesení o zahájení trestního stíhání musí být osobě podezřelé ze spáchání trestného činu podle § 196 ve spojení s § 83 odst. 1 z. m. j. s., v návaznosti na § 76a odst. 4 tr. ř., doručen neprodleně po jejím dodání policejnímu orgánu, čímž se procesní postavení této osoby změní na obviněného. Tedy pokud vydaný příkaz k zadržení bude úspěšně realizován, bude bezprostředně poté osobě podezřelé doručen opis usnesení o zahájení trestního stíhání, což bude plně v souladu s ustanovením § 62 odst. 1 tr. ř. a ustanovením § 160 odst. 2, věta první tr. ř. Obdobně viz komentář k trestnímu řádu k § 62 odst. 1 (DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. Trestní řád. Komentář I. díl Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2017 s. 484) : „Písemností se rozumí jakýkoli dokument doručovaný v trestním řízení. Je upraveno pořadí, v jakém se tak děje. Orgán činný v trestním řízení doručuje písemnosti především sám, a to v první řadě při úkonu trestního řízení ...“.

29. Nejvyšší soud tedy ze všech výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že v případech, kdy je u obviněného, kterému již dříve byl doručen opis usnesení o zahájení trestního stíhání, nebo u osoby podezřelé ze spáchání trestného činu, ohledně které již usnesení o zahájení trestního stíhání bylo vydáno, avšak opis tohoto usnesení nebyl této osobě doručen, přičemž adresa pobytu obviněného či osoby podezřelé ze spáchání trestného činu v cizině je orgánům činným v trestním řízení známa, prokazatelně dán některý z důvodů vazby podle § 67 tr. ř., může soudce rozhodující o návrhu státního zástupce vydat (při dodržení ostatních zákonných podmínek) v případech, kdy je to odůvodněno reálným ohrožením úspěšného provedení trestního řízení, příkaz k zatčení podle § 69 odst. 1 tr. ř. nebo příkaz k zadržení podle § 76a tr. ř. a navazující evropský zatýkáací rozkaz podle § 190 písm. a) zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, aniž by před tím byl využit institut právní pomoci podle § 39 a násl. tohoto zákona. Rovněž je nejvyšší soud toho názoru, že za odůvodněné případy reálného ohrožení úspěšného provedení trestního řízení je možno považovat i ty případy, kdy je sice obviněný kontaktní na známé adrese v cizině, včetně toho, že převezme usnesení o zahájení trestního stíhání nebo předvolání k úkonu trestního řízení, které mu bylo doručeno, ovšem je buď zcela pasivní, nebo na výzvu k dostavení se k úkonu reaguje opakovaně pouze různými omluvami či žádostmi o provedení úkonu cestou právní pomoci.

30. Nejvyšší soud plně sdílí výše uvedený výklad NSZ (a na tento odkazuje) ohledně rozhodovací činnosti Soudního dvora EU, který v rámci své rozhodovací činnosti dovodil, že rámcová rozhodnutí mají tzv. nepřímý účinek, který spočívá v tom, že vnitrostátní orgány jsou povinny vzít v úvahu všechna pravidla vnitrostátního práva a vykládat vnitrostátní právo eurokonformně, tj. v co největším možném rozsahu ve světle znění a účelu rámcového rozhodnutí a dodává, že výklad učiněný v tomto stanovisku nepovažuje za výklad *contra legem*, tento výklad je zcela v souladu s platnou vnitrostátní úpravou.

31. Dále Nejvyšší soud k předmětné problematice dodává, že je skutečností, že občané Evropské unie mohou v rámci tzv. Schengenského prostoru realizovat plně svá práva a oprávnění - mohou volně cestovat, překračovat hranice smluvních států, aniž by museli projít hraniční kontrolou, mohou zde pracovat, mít bydliště, apod. Bylo však rovněž nutné v rámci tohoto prostoru vytvořit právní rámec fungování celého systému, přičemž bylo nezbytné přijmout řadu opatření v zájmu minimalizování rizik spojených s absencí hraničních kontrol a v zájmu řádné ochrany občanů jednotlivých smluvních států, kdy byla posílena spolupráce jednotlivých zemí v řadě oblastí, mimo

jiné v oblasti policejní a justiční spolupráce. Tedy i za těchto nových okolností bylo třeba zajistit, aby jednotlivé členské státy mohly řádně realizovat svou trestněprávní politiku a řádně uplatňovat principy a účel trestního práva a trestního řízení. V oblasti mezinárodní spolupráce jednotlivých členských států Evropské unie v rámci Schengenského prostoru musí mít Česká republika k dispozici účinné nástroje, aby mohla naplňovat v rámci trestního řízení daný účel - viz § 1 tr. ř. (náležité zjištění trestných činů a spravedlivé potrestání jejich pachatelů). V odůvodněných případech tak musí být zachována možnost použití i přísnějšího zásahu do základních lidských práv - zejména tedy do práva na osobní svobodu, a to právě realizací evropského zatýkacího rozkazu.